ئەفیــونی ڕۆشنفکــران! … کــاوە کەریم

بەشێك لە ڕۆشنفكران كە خۆیان بەفەیلەسووفی تازەگەری لە كوردستان لە قڵەم دەدەن لێرەو لەوێ و ماوە ماوە دەكەونە گازندە هەڵڕشتن و شیكاری بۆ رووداوەكان وگۆرانكاریەكان و بەركەوتە سیاسی و كومەلایەتیەكانی ناو كوردستان دەكەن . ئەمانە دەستەیەكن كەخۆیان لەسەرووی تەواوی خەلك و هەتا توێژی سیاسی ناو خەلك دەبینینەوە، وەكا تێك دەنووسن یان قسە دەكەن دەیانەوێت ڕەوتی سیاسی و كومەلایەتی كۆمەڵگا بە خەتی ئەواندا بڕوات ، وە وەكو مورشیدی دەنگی گۆرانكاری لە كوردستان خۆیان پێناسە دەكەن .

ئەم كۆمەڵە كە فەلسەفەی نیولیبرالیزم بە پەیامی خۆیان دەزانن ، لە ڕاستیدا نە لە ڕیزی ئەو فەیلەسوفانەن كە تفسیری كۆمەڵگا دەكەن ، وە نە لە ڕیزی ئەو فەیلەسوفانەشن كە دەیانەوی كۆمەڵگا بگۆڕن. ئەمانە دەستەیەكن لە ئۆپۆرتۆنیستە ناسیونال رفیفۆرمستەكان كە ئەركیان نزیكردنەوەیە لە نێوان بالادەستەكان و قوربانیانی بالادەستەكاندا . ئەمانە لەلایەكەوە ڕەخنە لەدەسلات و سیستەمەكەیان دەگرن و لەهەمان كاتدا پێداویستی مەرجەكانی دابین دەكەن بۆ مانەوەی. ئەمانە كاتێك ڕەخنە دەگرن و شیكردنەوەدەكەن ڵە درگاكەكەوە دەچنە دەوەوە و لە پەنجەرەی پشتەوە‌ خۆیانی پێدا دەكەنەوە.

ئەم ڕەوتە بەناو ڕۆشنفكریە نیگەرانی ژیانی خەلكی كوردستان نین چۆن دەژین ، ئەمانە كێشەیان نییە لە هەژاربوون و بێكاری خەڵك ، یان زیاتربوونی پارەوە نانێك بۆ سفەری بەتاڵیان ، ئەمانە چاویان داخستوە لەبەرانبەر برسی بوونی زۆرینەی خەڵك و بە ملێونەر بوونی بەشێكی تر. لەڕاستیدا ئەمانە گلەیان لە دەسلاتداران هەیە ، یان نیگەرانن لەوەی بۆ كاری پەرلەمانی لە كوردستان وای لێهات! بۆ پەرلەمان نەبووە شوێنی گۆرینی دەسلات ؟ بۆ پەرلەمانی كوردستان نەیتوانی لاسایی سیستەمی پەرلەمانی لیبرالی و رۆژئاوایی بكاتەوە؟ ئەمە و سەدان هیوایی ئەم ڕەوتە كە بە سیستەمیی پەرلەمانیەوە گرێیان دابوو.

ئەم دەستەیە‌ و هەموو ئەو بزووتنەوانەی لەم ڕاستە دا كاریان دەكرد بۆ ئەوەی دەنگی گشتی خەلك بۆلای خۆیان ڕابكێشن و خەلك بەرنە

بەردەم سندوقی دەنگدان. ئەمانە و هەندێك لە ڕەوتە سیاسیەكان لە سەردەمێكدا و توانیان تارادەیەك ئامانجی خۆیان بپێكن، وە توانرا خەڵك بەرەنە بەردەم سندوقی دەگدان، لەمەشەوە وە تا ڕادەیەك توانیان دنگی ناڕەزایەتی شەقام كەمێ كپ بكەن ، ئە و دەنگەی كە هاتبوونە مەیدان بۆ كۆتایی هێنان بە دەسلاتی ملیشیایی و مافیایی ناسیونالستی كوردی. بەلام پاش دواین هەڵبژاردن كە زۆرینەی خەلكی بایكۆتیان كرد ، ئەمانە نیگەران بوون و خەم دایگرتن ، بەلام هەر لەسەر فەلسفەی سیاسی خۆیان مانەوەو بەردەوام بوون لەسەر بیروبۆچونەكانیان .

بە بڕوای من ئەم بیروبۆچونانە و فەلسفەی ئەم ڕەوتە ڕۆشنفكریە مادەیەكی بێهۆشكەرە كە دەدرێت بە خەلكی كوردستان تاكو بۆ دەنگیان بكات و ڕازی ببن بە دەسلاتی كوردایەتی هەردوو حزبی دەسلاتداران و ئەوانەی بەشداری دەسلات و پرۆسەكایان دەكەن . ئەمانە بە بۆ پێشگرو پاشگر ئەركی گۆڕو وێكردنی جەماوەرن و بلاوكرنەوەی وەهمێكی گەورە ن، بەواتایەكی تر ئەفیون دەكەنە قورگی كۆمەڵگاوە. بەلام بۆچی وایە ؟ بۆچی ئەفیونە ؟
سەرەتا دەمەویت بڵێم لە زوربەی زۆری وولاتانی دنیادا پەرلەمان جێگایەك نەبووە بۆ گۆڕانی ریشەیی ، لە زوربەی زۆری ولاتانی پەرلەمانیدا ، پەرلەمان بۆ پاراستنی سیستەمی سیاسی و ئابوریەكی تایبەتە ، خەریكی ڕێكخستنی هاولاتیانی لە چوارچێوەی سیستەمێكی سیاسی و ئابوری دیاریكراودا، وە تەنها فورمولاسیۆن و داواكاریەكی سیاسیە لە چوراچێوەی سیستەمێكی دیاریكراو بۆ بەشداریكردنی توێژە كۆمەلایەتیەكان لە پرۆسەی مافگەرایی پێكهاتنی دەوڵەت و دەسلات سیاسی .

ئەمە چوارچێوەیەك نییە بۆ بەشداریكردنی جەماوەری خەڵك لە كاروباری دەوڵەت و دەسلاتی سیاسی ، بەلكو پاكانە و ڕوپێشێكە بۆ پیادەكردنی دەسلاتی چینێك یان كەمایەتیەك بەسەر كۆمەڵگادا. ئەمە شێوازێكە بۆ ڕەواپێبەخشینی بە دەسلاتداریەتی چینێك. ئەمە میكانیزمێكی ناڕاستەوخۆی بەشداریكردنی جەماوەرە، بەلام نەك خودی خەلك بەڵكو كەسانێك كە نوێنەرایەتی ئەوان بن ، وە ئەمان پابەند نین بە ویست و ئارەزووی ئەوانەی هەڵیانبژاردون ، واتە خەڵك نەك بە نوێنەرایەتی و قسەكەری خۆیان بەڵكو وەكو جێنشینی خۆیان لەمەسەلەی دەسەلاتداریدا هەڵیاندەبژێرن. بەم مانایە پرۆسەی مەشروعیەت پەیداكردن دەسلات نەك دەخالەتی خەلك. ئەمە بە پێناسەیەكی گشتی سیستەمی پەرلەمانی . بەلام پرسیارەكە ئەوەیە ئایا

تەنانەت لەم نمونەیە واتە نمونەی شێوەی پەرلەمانێکی کەلەوولاتانی ئەوروپا بوونی هەیە یان نەخێر شکلێکی پەرلەمان و سسیتەمی پەرلەمانی کە لەولاتانی بەناو جیهانی سێیەم بوونی هەیە قابیلی ئەوەیە لە کوردستاندا دروست بکرێت و ببێتە جێگای دەستگایەکی یاسایی و جێگای دەستاودەستکردنی دەسلات ؟ لەمەشەوە پەیامی ڕۆشنفکرانی ناڕازی وناسیونال ریفرۆمستەکان بەئامانج بگەیەنێ .

لە کوردستان، نەك ناکرێت پرۆسەی پەرلەمان و هەڵبژاردن و سندوقی دەنگدان بکرێتە بەدیلیك بۆ گۆرانکاری ڕیشەیی تەنانەت ناشتوانی لەم رێگایەوە سیستەمێك دابمەزرێنی کە یاسا سەروەر بێت و هەلبژاردن ئازاد بێت ، پەرلەمانێ دروست بکەیت کە خەلکی کوردستان لەژێر سیستەمێکی ئەوروپای یان تەنانەت هاوشێوەی سیستەمی ولاتانی تری جیهانی سێیەمی رێك بخات ؟
کوردستان ولاتێکی سەربخۆ نییە ، وە لەو کرداریشدا سەر بەعێراق نییە تەنیا بەناو نەبێت. بەلکو جوگرافیایەکی دیاریکراوە کە دەسلات و پاراستنی دراوەتە دەست دوو حزبی ملیشیایی بنەماڵەیی. ئەو چوارچێوە جوگرافیایە زیاتر خۆی لەبازارێکی فەوزا دەبێنێتەوە کە قاچاخچیانی بازار و سیاسیەکان لەژێر چەند ناوێکدا کاری خۆیان تێدا دەکەن وسەرمایە هەڵدەچنن ، وە هێزێکی بەهێزی ملیشیایی لە ژێر چەند ناوێکدا دروست کردوە بۆ پاراستنی بەرژەوەندیەکانیان و قووتی خەڵکیان خستۆتە ژێر چنگی خۆیان ، لەو نێوەشدا خەلك هەوڵدەدات کە نانی پەیدا بکات بۆ مانەوەی ژیانی خۆی .

ئەم قاچاخچیانە خۆیان لەژێر هەندێ ناو وەکو پەرلەمان و هەڵبژاردن و حکومەتدا حەشار داوە بۆئەوەی هەڕەشە لە دەسلاتەکەیان دووربخەنەوە. نزیکەی سێ دەیەیە ئەم دەسەلاتدارانە جورەها لە سیناریوی حوکم و دەسلات وئۆپۆزسیۆن و هەڵبژاردنیان نیشان داوە ، لەژێر ناوی پرۆسەی پەرلەمانیدا شەرعیەت دەدەن بەدەسلاتی بنەماڵەی و نەوەکانەکانیان لەڕیزدادەنین بۆ مانەوەیەیان لە سەرکورسی دەسلات و هەتا نەیارەکانیشیان بە پێشکەش کردنی چەند پۆستێك دخنە ناو ئەو پرۆسە قیزەونەی خۆیانەوە، لە کۆتایشدا هەر دەسلاتی خۆیان درێژە پێدەدەن و و خەلك و چارەنووسی ئەم جوگرافیایەو بەنادیار و سەرگردانی دەهێڵنەوە.

ڕاستە ئەگەر کوردستان دەوڵەت بوایە و لە چوارچەوەی جوگرافیایەکی بەرەسمی ناسراودا بوایە، ئەوا دەکرا و یان دەتوانرا شکڵێك لە دەوڵەتی مەدەنی یان حکومی یاسا و هەندێ ریفورم بە ئەنجام بگەیەنرێ ، چونکە جوگرافیای ڕەسمی ناسراو خۆی لە خۆیدا وەلام

دەرەوەیە بە هەندێ کێشەی سەرەکی. بەلام لە نەبوونی دەوڵەتی سەربەخۆدا و بوونی دەسەلاتی ملیشیایدا لەناو جوگرافیایەکی دیاریکراو کە قۆرخکردنی سەرچاوەی داهات و ئابووری لەلایەن حزبی بنەماڵەو ملیشیاوە ئومێد بە هیچ گۆڕانکاریەك نییە. تەنیا ڕێگاچارەیەك کەلەبەردەم خەڵك دا مابێ ئەویش هاتنەمایدانیان بۆ وەستانەوە بەرانبەر ئەم دەسلاتە ، ئەمەش بە ڕێکخستنی نارەزایەتی سەرتاسەری خەڵك ئەنجام دەدرێ کە بتوانێ ئەو هێزانە لە دەسلات دووربخاتەوە وملیشیاکانیان چەك بکات و و دەست بگرێ بەسەر سەروت و سامانیان ، و دەسلاتی خەڵك دابمەزرێنێ. ئەمەش تاکە ڕێگایەی کە بتوانێ ئایندەی کوردستان بەرەو خاڵێکی وەرچەرخان ببات و ژیانێکی ئاسودەیان بۆ دەستبەردار بکات. ئەمە تەنها ڕێگا چارەیە نەك ئەو ئەفیونەی بەشێك لە ڕۆشنفکران دەرخواردی خەڵکی دەدەن و هەندێك لە بزووتنەوە سیاسیەکانیش بەشێونیەوەن.

کاوە کەریم

ئاپۆکالیپس لە “سەرما و بەرد”ی دلاوەر قەرەداغیدا …نووسینی: بەکر ئەحمەد

لە فیستیڤاڵی فیلمی ٢٠١٨ ی یۆتۆبۆریدا، چەترێک وەک ناونیشان کۆمەڵێک تەوەری ناوەرۆکی فیلمەکانی کۆدەکردەوە: (ئاپۆکالیپس و فیلم). بابەتەکانی وەک پەلاماری زۆمبی، بڵاوبوونەوەی پاندێمی، گێڕانەوەی وەحشە گەورەکان، کاتێک مەکینەکان دەسەڵات بەدەستەوەدەگرن، دەسەڵاتی دیستۆپیەکان، کارەساتە سروشتییەکان،

سروشت پەلامار دەداتەوە، پەلامار لە فەزاوە و جەنگە ئەتۆميەكان، دەكرێ وەك كۆمەڵێك ناونيشان ئاماژە پێبدرێت بۆ ئەو بەرھەمانەى كە لە ڤيستيڤاڵدا نمايشكران. ھەموو ناونيشانەكانى سەرەوەيش بە جۆرێك گێڕەرەوەى ئەوەيە كە كۆمەڵگا ڕووبەڕووى كۆتايى خۆى دەبێتەوە و كەمايەتييەك مێژووى دووبارە ژيانەوە و سەرلەنوێ دەستپێكردنەوەيەكى تر نمايشدەكات.

چەمكى (ئاپۆكاليپس) لە سادەترين دەربڕينەكانى ماناكەيدا : بە كۆتايى دنيا دەكرێ سەرنجى بدرێتێ. وشەكە لە بناغەدا يۆنانييە و زانستى ئێستاكۆلۆجيا كە بەشێكە لە زانستەكانى لاهوت و فەلسەفە سەروكارى لەگەڵ ئەو بەشە لە حەكايەتى “كۆتاييەكان”دايە.

چيرۆكى نوح و دروستكردنى كەشتييەك بۆ ڕزگاركردنى نەوەكانى بەشەري□ت و تۆفانى گەورە بە يەكێك لە حەكايەتە ئاپۆكاليپسييەكانى ناو ئايين لەقەڵەم دەدرێت. ھەمووان دەمرن و كەمايەتييەكى كەم دەربازدەبێت و سەرلەنوێ دەستپێدەكرد نەوەيەكى ديكە بەرێوەيە.

يەكێ لەولقانەى فيلمەكانى ئاپۆكاليپس لەم دواييانەدا كارى لەسەر دەكات، بە فيلماتيزەكردنى ئەو چيرۆكانەيە كە سەر بە ئەدەبياتى ديستۆپيا يە. لقێك لە بوارى نووسين كە نووسەر بۆ ڕەخنەگرتن لە كۆمەلگاى ئەمڕۆ ، وێنەيەكى ئايندەييانە بۆ كۆمەلگايەك دەكێشى كە دەسەلاتى سياسى تيايدا تۆقێنەرە.
ديستۆپيا ڕێك پێچەوانەى يۆتۆپيا يە و رۆمانە بەناوبەنگەكەى (مارگرێت ئەتوود) ” حەكايەتى كارەكەرەكە” و “1984’ى “جۆرج ئۆروێل” دەچێتە خانەى ئەم بوارەوە.
ئەگەرچى (سەرما وبەردى) دلاوەر قەرەداغى دووبارەكێشانەوەى وێنەى ڕابردوويەكە لە ئيستاوە سەرنجى دەدرێتێ، بەلام گێرەرەوەى ھەمان ناوەرۆكێكە كە حەكايەتە ديسپۆتييەكان باسيدەكەن. سەرنجڕاكێش ئەوەيە كە ئەدەبى ديستۆپيا لە زمانى عەرەبيدا بە (ادب المدينە الفاسدە) وەرگێردراوە.

بۆيەش ئەو وێنەكێشان□ ر□زانەيەى لە مەمەلەكەتى سەرما و بەرد دا دلاوەر دەستى بۆ دەبات، ھ□ن□□ى وەسفكردنى شاريكى فاسدە، رەنگە ناونيشانێكى ديكە دروست نەبێت بۆ ئەم جيهانە.

ئەم پيشەكييە كورتە سەبارەت بە ئاپۆكاليپس و ديستۆپيا، بۆمن گرنگە و لە شوێنێكى ديكەى ئەم نووسينەدا دەگەرێمەوە سەرى.

ئەگەر گرتنەدەستی دەسەڵاتی سیاسیی لەلایەن کۆماری ئیسلامی ئێرانەوە ئیلهامی (مارگەرێتا ئەتوود)ی ئەمریکییە بۆ نووسینی "حەکایەتی کارەکەرەکە"، ئەوا نەوەدەکانی سەدەی ڕابردوو و دەسەڵاتی سیاسی لە کوردستانی عێراقدا، ئیلهامبەخشی دلاوەرە بۆ نووسینی (سەرما و بەرد). بەڵام بە جیاوازییەک کە (مارگەریتا ئەتوود) لە ئیستاوە وێنەی کۆمەڵگایەکی ئایندەییانەی ئەمریکا دەکێشێت کە کارەساتێکی سروشتی روویداوە و دەسەڵات کەوتوەتە دەست ڕاستی مەسیحی. بەڵام لای دلاوەر قەرەداغی، (سەرما و بەرد)، دووبارەگیرانەوەی مێژووی دابەزینی جەنگاوەرەکانی شاخە بۆ شار لە شیعردا.

کاتێک جەنگاوەرەکان لەشاخەکان
هاتنە خوارەوە و شۆڕش کۆتایی هات.
من شەوێکیان جلی پێشمەرگایەتیم لەبەر کرد و
دامە شاخ.

ئەم چەند دێرەی سەرەوە، دەستپێکی یەکەمین دیرەکانی قەسیدەی (سەرماو وبەرد)ی دلاوەرە. خوێنەر لەم دەربڕینە کورتەدا لە بەرانبەر بەهێزترین بەشەکانی ئەم قەسیدەیەدایە. ئاخر کۆتایی شۆڕش و هاتنەخوارەوی جەنگاوەرەکان، دەکرێ بە دەستپێکی ئەو یۆتۆپیایە دەستپێبکات کە حەکایەتی شۆڕش لە چەند دەیەی رابردوودا کاری لەسەر کردووە و بە گوێی کۆمەڵگادا دراوە. بەڵام رێک لەو سەرەتایەدا کە خوێن و ئاوات و درەخشاوەیی ئایندەیەک کە خەریکە خۆی پیشانی هەمووان دەدا، شاعیری (سەرما وبەرد)، پشت لە شار و یۆتۆپیا و ڕوو لە شاخ هەڵدێ.

"گابرێل گارسیا مارکیز" لە (سەجەلەی مردنێکی ڕاگەیاندراو)دا و لە یەکەمین دێرەکانی رۆمانەوە دەنووسێ:"ئەو رۆژەی ئەوان دەیانویست سانتیاگۆ ناسر بکوژن، ئەو پینج و نیوی بەیانی لە خەو هەستا تا خۆی بگەڕنێتە لای ئەو کەشتییەی کە قەشەی پێ هاتبوو." ڕەنگە ئەمە جوانترین دەستپێکردنی رۆمان بێت کە بە کوشتنی پاڵەوانی سەرەکی دەست پێدەکات.
دلاوەریش لە قەسیدەی سەرما و بەردا، لە رۆژی سەرکەوتنی شۆرشدا، لە شۆرش هەڵدێت. ئیتر خوێنەر دەبێ بە شوێن ناوەرۆکی ئەم شۆرشەوە، لە دیرەکانی دیکەدا بۆ کار و کردەوەکانی شۆڕش بگەرێ.

بەوەی جەنگاوەرەکان بەشاخەوە بوون و کاریان لە شۆڕشدابوونێکی بەردەوامدا بووە، لە هاتنەخوارەوەیاندا، کۆتایی بە شۆڕشیان دەهێنن و لەگەڵ زەماوەندی ئەم هاتنەخوارەوەیاندا، جەژنی

سەرکەوتنی شؤڕش دەگیڕن.

بەڵام ئەم جەژنگێرانــەی شۆڕش لە شارەکاندا کە بە کۆتایی شۆڕش تەواود□ بێت، بە دەستپێکی جەژنگێڕانێکی دیکەی شاخەکان دەستپێدەکات کە لە کاتی بوونی شۆڕشگێرەکاندا لە شاخ، دەرفەتی ئەم سەما بێدەنگییەی ناو شاخەکانی نەدەرەخساند. ئاخر

ئەو ڕۆژانە بەفرێکی سپیتر ئەباری
بارانێکی نەرمتر بەسەر گووندەکاندا دای ئەکرد
......
ئەو ڕۆژانە هەموو شت لە شاخەکان
کپ و ئارام
وەک ئەوە وابوو
دونیا دوای شەوانێکی درێژ پشێوییو خەوزڕان
قوڵ قوڵ خەوی لێ بکەوێ

بەڵام ئەم ئارامییە ئەفسووناوییەی شاخەکان لەدوای جێهێشتنی جەنگاوەرەکان و چوونەخوارەوەیان بۆ شارەکان، هاوکاتە بە پڕبوونی شارەکان لە دەنگەدەنگ و قەڵەباڵغی.

بەڵام کاتێک دەنگی منی ناو شیعر کە لەگەڵ هاوڕێەکیدا بە جادەیەکی تەڕ و تاریکدا پیاسەیان دەکرد، بە دەنگێکی نزم کە بە تەنها هاوڕێکەی گوێی لێ بێ

ئەبینیت.. من لە دوورەوە تارمایی سەرما و زوقمێک
ئەبینم
کەوا خەریکە بەرەو ڕوومان هەڵ ئەکا!

شاعیر لەناو کەڕنەڤاڵی شایی و زەماوەندی ناو شارەکاندا، هەوری سەرما و زوقمێکی سارد دەبینێ کە بەڕێوەیە.

لێرەوەیە کە دەنگی گێرەرەوەی ناو شیعر، ئەو سەری کارەسات دەبینێت و پێی وایە شار ڕوو بەڕووی تاعونێکی سەخت دەبێتەوە.

بەڵام ڕێک لەو شەوانەدا کە شاعیر بای تاعوونی سەرما و بەرد دەبینێ

شەوێکیان دەستێک جلی پێشمەرگایەتیم
لە یەکێکیان
کە چیدی پێویستی پێنەمابوو

وەرگرت و
دامە شاخ.
نەک بۆ ئەوەی دژی هیچ بجەنگم
بەڵکو بۆئەوەی لەگەڵ خۆمدا ئاشت ببمەوە.

کاتێك شاعیردەداتە شاخ، ئەو بە ئەلفبێی زوبانێک کە خەریک بوو لەو زەمانی پێشمەرگایەتییەی دوای شۆڕشدا فێری دەبوو، دەکەوێتە یاداشتکردنی ئەو شتانەی کە دەیبینێ و دەیبیستێ. ئیتر خوێنەر کێشدەکرێتە ناو تۆماری ئەو ڕووداوانەی کە لە دوای کۆتایی شۆڕشدا ، شاعیر لە وێنەکێشانیدا نیشانماندەدات.

ئالێرەوەیە تەواوی ئەو لقە جۆراوجۆرانەی کە ئاپۆکالیپس دەکرێ لەخۆیدا کۆیبکاتەوە ل□ ب□واری ئەدەب و فیلماتیزەکردنی ئەو لە سینەمادا، دێنە ناو سەرماو بەردی دلاوەر قەرەداغییەوە.

جەنگەکان دێنە ناو زمان و ماڵی ئینسانەکانەوە. لە جیاتی گۆدزیلا، وەحشی گەورە گەورە لە هەموو شکڵەکانی خۆیاندا پەیدادەبن، لە شی□وازی خانووی گەورە گەورەدا، لە شێوازی زەلامی گەورەدا. ئینسانەکان وەک ئەوەی بەر پەلاماری زۆمبییەکان کەوتبن:

هەر شت بوو لێمان ئەکەوت
هەر شت بوو لە شوێنان بیرمان دەچوو
هەرشت بوو لەملاو لا لێمان جێ ئەما

وەک ئەوەی لە دوای کارەساتێکی سروشتییەوە روودەدات، ئینسانەکان لە کونج و کەلەبەری شارەکەیانەوە سەردەردێنن، هەتاو تەڵ تەڵ دەیدایە کزی، کۆلان عەموود عەموود دەیدایە کزی، شەوان تاریک و بێ ئەستێرە.

ریتمی ژیان وەک ئەوەی لە فیلمی خەیاڵە زانستییەکاندا لە لایەن رۆبۆتێکەوە قورمیشکرابێ و لە ژیانی (مومو و خەبات لە پێناوی ک□ات) ی "میشێل ئێندێ"دا بەرجەستەدەکرێتەوە، بە خێراییەکی لەرادەبەر تێدەپەڕێ. ئیتر ژنەکانی ئەم مەملەکەتە لە ناو قەسابخانەکانی سەربڕیندا لە هەموو شوێنێکدا سەردەبڕڕان. لە دەوڵەتێکی پۆلیسیدا، هەموو ئینسانەکان دەکرێن بە پۆلیس و لەسەرە درێژەکانی بوون بە پۆلیسدا، لە شار و دێوە، حەشاماتێکی زۆر ڕادەگیرێن.

کارەساتە سروشتییەکان نەک هەر تەر و وشک دەسووتێنێ، بەڵکو وەک دارەکانی فیلمی "حەکایەتی ئەڵقەکە"ی "جەی ئار ت□□کین"

زمانیان دەپژێ و دەقیژینن و دەترسن بکەونەوە بەردەستی باخەوانە دەرەقەکان. ئیتر هەڵهاتنی خەلک دەستپێدەکات وبە کۆڕەوی نیوان شار و شاخەکانەوە دەبینرێت. سەرما هەلدەکات و سروشت بە هەموو رقێکی خۆیەوە پەلاماردەدات و ئەم مەملەکەتەی سەرما و بەرد لە گرتنێکی دەرەقانەدا یەخسیردەکات. ئەگەر کانیبالیزم و ونبوونی هەموو پێوەرە ئینسانییەکان لە ئاپۆکالیپسییەکانی ئەدەب و ئایین دا هەمیشە ئامادەیی خۆی هەیە، ئەوا لە سەرما و بەردا بە تەواوی هێزی خۆیەوە، نمایشدەکرێت. لەم حەکایەتانەدا ئینسان دەگەڕێنرێتە ئاستانەی فەنابوون (یوم الاخر)، بەڵام کەسانێکیش هەن دەبێ بجەنگن و مانایەک لەم کاوسەدا بەدۆزنەوە و حورمەتی ئینسانی خۆیان لەدەستنەدەن. ئالێرەوەیە شۆڕش وەک یاخی بوونێکی لە سەرەتاوە تاکگەرایانە و دواتریش دەستە جەمعی دێتە ناو مێشکی ئەو ئینسانانەی کە دووچاری ئەم عەزابە گەورەیە ناو حەکایەتە ئاپۆکالیپسییەکان دەبنەوە.

لە سەرما و بەردا، ئەوە گێڕەرەوەی چیرۆکی گەیشتن و دابەزینی شۆڕشگێڕەکانە بە شار کە دەداتە شاخ و لەم کەش وهەوا زەهراوی بووەی شارەکاندا ، ئینسانییەتی خۆی دەپارێزێ و جار ناجار، لە ڕێگای نامەی هەندێک لە هاوڕێکانییەوە بەشێک لە جومگەکانی ژیانی دەمووچاودارانەی ژێر دەسەلاتی (سەرما و بەرد)مان پیشاندەدات.

دلاوەر قەرەداغی لە سەرما و بەرددا، لە باسکردنی دوایین بەیانییەکانی کۆتری برا گچکەماندا، دەربرینێکی جوان و سادە بە ناونیشنای ئەم پۆرترێتە هەڵدەبژیرێ. ئەو بە "دۆکۆمێنتارییەکی شیعری رەش و سپی" ناوی دەبات و منیش زۆر سادە و سووپاسگوزارانە لە دلاوەری قەرزدەکەم.

بە من، هەموو قەسیدەی (سەرما و بەرد) دۆکۆمێنتارییەکی ڕەش و سپی ناشیرینترین زەمەنەکانی مێژوویەکە کە تا ئیستاش زوقمی ئەم بەستەڵەکە و دەرەقی ژیانی ناو ئەم مەملەکەتە درێژەی هەیە. بەلام لەگەل ئەوەیشی کە دلاوەر وەستایانە هەموو ڕەگەزەکانی ناو ئاپۆکالیپسێکی سیاسی کە لە یەکەمین وشەکانی دەستپێکی قەسیدەکەوە ئاماژە بە دەرکەوتنەکانی دەکات و بە دەربڕینی: کاتێک شۆڕش کۆتایی هات و ئەو شەوەکیان جلی پێشمەرگایەتی لەبەردەکات و دەداتە شاخ. لە کاتێکی وادا کە یۆتۆپیا دوای سەرکەوتنی شۆرش ، جەماوەرێکی گەورە مەستدەکات ، ئەو نەک هەر پێشبینی هەڵهاتنی خێری دەسەلاتێکی دیستۆپی دەکات ، بەلکو لە وێناکردنی بەشێکی گەورەی جومگەکانی ژیانی ناو ئەم دەسەلاتەدا ، وێنە دەگرێت و لە بە ئەرشیفکردنی ئەم

مێژووەدا لە بواری شیعردا، قەسیدەیەکی جوان دەخوڵقێنێ.

بەلام هیشتاش هەستدەکەم دڕندەیی زەمەنەکە و کارەساتەکانی ناوی خاوەنی دەنگ و دەمووچاوێکی دیاریکراوی خۆیان نین تا خوێنەر بتۆقێنێت و هەست بە ساردی و گەرمی بێحورمەتییەکانی ئەو زەمەنە بکرێت کە (سەرما و بەرد) دەیەوێ بیگێڕێتەوە.

قەسیدەی سەرما وبەرد، لە نیشاندانی فیلمێکی دۆکۆمێنتاری ڕەش و سپی دەچێت لە سەر مێژووی زەمەنێکی پڕ لە دڕندەیی، بەڵام بە بێ بوونی هیچ مۆسیقایەک لە باکگراوندی دیمەنەکاندا. ونبوونی دەنگ بە مانای تایبەتی وشەکە، وەک ئەو فیلمانەی لەسەر مەکینەی سینەما کۆنەکان پیشاندەدرێت کە تاکە دەنگێک دەبیسترێت، چکەچکی بەکرەی فیلمه□□ک□رد نەوەک□ یە. وەک نیشاندانی فیلمەکانی ئاوشویتس بە کامێرای ڕەش و سپی کە تیایدا دەمووچاوەکان بە کۆمەڵ دەسووتێنرێن و ئاه و نزوولەیەکێان لێدەرنایەت.

(ستیڤن سپێڵبێرگ) لە فیلمی “لیستی شیندڵەر”دا، بۆ ئەوەی لەم بێدەنگیی و بێدەمووچاو□ییەی چۆڵکردنی گەڕەکی جووەکانی یەکێک لە گیتۆکانی کراکۆڤدا لە پۆلۆنیا رزگارمان کات و زەبروزەنگی بەکارهاتووی زەمەنەکە بخاتە دڵی تەماشاچییانی فیلمەکەوە، لە کاتێکدا کە فیلمەکە لە سەرەتاوە تا کۆتایی بە رەش و سپی گیراوە، دیمەنی منداڵێک کە پاڵتۆیەکی سووری لەبەردایە و بۆ کەسێک دەگەرێ، دەخاتە ناو وێنە رەش و سپییەکانی سکێچەکەوە و بینەری فیلم، بیجگە لە مندا□□ی پالتۆسوور، هەموو ئەو جووڵە بێئەژمارانەی کە لە دیمەندا دەگووزەرێ لە بەرچاویدا وندەبێ و چاوی ئەو جگە لە مندا□□ی پاڵتۆسوور، ناچێتە سەر هیچ گۆشەیەکی دیکەی ناو دیمەنەکە.

دلاوەر قەرەداغی لە سەرما وبەردا، بێجگە لە پۆرترێتی کۆتری برا گچکەمان و دوو نامەیەک کە دەکرێ دەنگ و رەنگ بە زەبرو زەنگ و دڕندەیی زەمەنەکە بدات و خوێنەر لە بەرانبەر سەرمای یەکێک لە دەمووچاوەکانی ژێر دەسەلاتی کوردیدا ڕابگرێت، دڕندەییەکانی زەمەنەکە و توون□دوتیژی □□زگارەکە لە دەرکەوتنیدا لەسەر دەمووچاوەکان جێناهێڵێ. بۆیەش دەنگ ورەنگ و زەبروزەنگی □□زگاری ئینسانەکانی کۆماری سەرما و بەرد، وەک وێنەیەکی ڕەش و سپی دۆکۆمێنتاری بێدەنگ ب□ بەرچاوماندا تیدەپەرێ. هەربۆیەش سەرتاپای شیعرەکە لەسەر ریتمێکی ئارام دەچیتە پێشەوە کە خوێنەر لە خوێندنەوی دێرەکانیدا تووشی ماندووبوون و دڵەراوکییەکی دەروونی نابن□ت. بێگوومان ئەم دەربڕینە گشتیگەرانە نییە و هەندێ شوێنی

قەسیدەکە راتدەگریت و جوولەت لێدەبڕێ.
دیمەنی گەرانیوتنی ماسییەکانی دەریای ئیژە بە منداڵە نووقومبووەکانی کۆچی کوردان، یەکێک لەو دیمەنانەیە کە لە پرسەیەکی ژێر ئاودا، بە هەناسەدان بۆ ماوەیەکی درێژ ڕاتدەگرێت.

ماسییەکان قوڵپ قوڵپ لە بەرخۆیانەوە
بە دیاریانەوە گریاون و
بە دەدانەوەیان
شەڕە ئاویان لەگەڵ کردوون و
هەی لۆ لۆ، هەی لۆلۆیان بۆ گوتوون.

وەک چۆن لە هەموو حەکایەتە “ئاپۆکالیپس”ەکاندا گروپێک و چەند کەسانێک بەرەنگاربوونەوەیەک نیشاندەدەن، چیرۆکی مەرگی کۆتایی و دووبارە دەستپێکردنەوەیەکی دی سەرهەڵدەدات، بەڵام لە سەرما و بەردا، ئاماژەیەکی لەم جۆرە بەدی ناکرێت. ئەمە نەک بەداوای ئەلتەرناتیڤکردن لە شاعیر لێکبدرێتەوە، بەڵکو وەک بەشێک و جومگەیەکی سادەی ناو ژیانی ئەم مەملەکەتەی کە دووچاری پەلاماری شۆرش و نەفرەتەکەی دەبێتەوە و بەستەڵەکەکی دیستۆپیانە هاولاتیانی ئەم مەملەکەتە لە زستانێک و دەرەقییەکەی گەورەدا ڕادەگرێت، هاتنەدەرەی ئینساکان لە تاریکی و دووبارەدەستپێکردنەوەیەکی تر، لە سەرما و بەردا ، لە نادیاریدا هەڵراوەتەوە.

بە جیا لە دەنگێکی یاخی کە دەنگی شاعیر خۆیەتی کە وەک چاوساغێک دەستمان دەگرێت و دەمانباتە ناو ئەم مەلەکەتەوە، خەڵا پسکادنەکی سروشتی و بێئاگایانە لە بەرانبەر دەسەلاتی مەملەکەتی سەرما و بەردا، لە بەجوولەیەکی تەواونادیارو نەبینراودا، خۆی نمایشدەکات.

|ئیلیزابێس فێنسەکاس” لە تۆمارکردنی مێژووی قەرەجەکانی ئەوروپای خۆرهەڵاتدا، لە زمانی یەکێک لە قەرەجەکانی بوڵگاریاوە، دەربڕینێک وەردەگرێت و دەبێتە ناونیشانی کتێبە بەناوبانگەکەی. ئەو دەنووسێ:
کاتێک ماڵەکەم جێهێشت، پیرەی ناو ماڵ دەستی گرتم و پییوتم: تێیەک کە مێژووی ئێمە دەنووسیتەوە، دەمەوێت ئەم قسەیەم بە تۆمار بکەیت.
بە پێوە بمنێژە، ئاخر هەموو تەمەنم لەسەر چۆک بووم!”
ئەم دەربڕینە غەمناکە کە فرمێسکی لێ دەڕژێ ، هاوکات ئاماژەی ملنەدانە بە ژێردەستەییەکی مێژوویی کە تیایدا قەرەجی تیا دەخرێتە سەرچۆک، بەڵام لە مەرگیدا دەیەوێ ئازاد بێت وبە پێوە بێت.”

لە قەسیدەی(سەرما و بەرد)دا، هەندێ چاولەسەر ناشتنی دار و عەمود

و باخچە و ئینسانەکانی ناو مەملەکەتی شۆڕشگێرە دابەزیوەکانە لە شاخە و بۆ شار کە بە لەسەرچۆکبوونەوە دەخرێنە گۆڕ، فرسەتی بینینی ناشتنی ئەو تەرمانەی دی نییە کە ناتوانرێت لە گۆرەکانیاندا رایانکێشن و بە ڕاوەستاوی و بە پێوە نەبن، چاویان لێکنانێن.

بەلام کاتێکیش دەگەینە کۆتایی قەسیدەکە، هەستدەکرێت، وەرزی دەستپێکردنی سەرما، لە سەرەتای خۆیدایە و دەکرێ ئەم خۆڕاچلەکاندنەی کۆمەلگا، لە بەرگی کچێکی پاڵتۆسووری دەمووچاودیاری شاردا، یان لە سەفەری لووتێکی بڕاوی ناو کۆلاندا ، یان شیعاری نووسراوی سەردیواری کارگەی جگەرەدا، بەستەڵەکی ئەم وەرزە دڵڕەقە هێندە دی ساردتر نەکات.

کۆتایی قەسیدەی سەرما وبەرد، لەوە دەچێت، سەرەتایەک بێت لە کۆتایدا. بۆیە دەکرێ وەک چۆن سەرەتای یۆتۆپیای کۆتاییهاتنی شۆڕش بە “شەوە”یەکی سیاسی دەستپیدەکات، هەر ئاواش کۆتایی قەسیدەکە، سەرەتای یۆتۆپیایەکی دیکە بێت کە کۆمەڵگای کوردی قەت نەیتوانیوە، ناوێکی بۆ بدۆزێتەوە.

نووسینی: بەکر ئەحمەد
06-06-2019

پیاو لە مەملەکەتەکەی رۆژدا … شەیدا

رۆژ هەڵەبجەیی وەکو هەمیشە، دوڕڕو گەوهەرێکی ئەوهای لەژێر پەچەدا حەشارداوە کە تەنیا ئەوانە درکی پێدەکەن و دەیبینن کە ورد رۆ دەچن بە قوڵایی پێچەکانی دارستانە چڕەکانی کۆشکەکەیدا، لەوێ زۆر شۆڕشی سپی دەبیننەوەو بەیداخی بێ سیمبۆڵ و دەیالۆگ و دیدو گوتنی هێمن سەبارەت ئەو بابەت و شتانەی کەسانی تر نەیانگوتووەو رۆژانەش بەرکەوتنیان دەبێت لەگەڵیاندا، ئەو سەبارەت (پیاو) لە دەقێکی شیعریی تازەیدا ئاوها دەڵێ:

(1)

هەر لەدوورەوە باتناسم،

حەرفی ئەم دەستنوێژە مەشکێنە
نەوەک دڵم نوێژ ل□ بیرکا
پیاو
(2)
بالەدوورەوە بۆنتکەم،
کەشوشەی بۆنت قڵپ کردەوە،
نەزیفی ڕۆحم بەربوونەوە
پیاو
(3)
خۆشەویستی درۆیەکە بەرژەوەندیی،
عیشق کەڕوو دەکا،
کەتاڵێک ل□ پرچمت هەڵدا
پیاو
(4)
ک□ بەچاوەکانا پیادە بوویت،
گەشتیتە جەنگی جەستە،
جێهێشتن پیش□ تە
پیاو
(5)
بەچ ئایەتێک ئیمانت ئەزبەر کردووە،
ناچیتەوە سەر نوتفەی پاییز؟؟
فیراق هەموو تەمەنتە
پیاو
ڕۆژ هەڵ□ بجەیی
17/6/2019

بەم سرووتانە؛ هەڵەبجەیی دەیەوێت یاسای دورگەی (ئەتۆس)ی یۆنانیی بشکێنێت، ئەو دورگەیەی رووبەرەکەی336 کم و هەروەها لە ئیلیادەی هۆمیرۆسدا ناوی هاتووە، کە تەنیا 1200 نێرینەی تێدا دەژی و هیچ مێینەیەك ڕێی پێنادرێ پێ بخاتە سەر ئەو دورگەیە.

من لەگەڵ ئەو ڕایە سەرپێییانەدا نیم سەبارەت ئەم هۆنراوەیە کە دەڵێن ئەمە هێرشێکە بۆ سەر رەگەزی بەرانبەرو پیاو بە تایبەتی، ئایا پیاو کێیە؟ هەندێك لە فیمینیستان دەڵێن لەسەر وەزنی میاوە، بەس رۆژ لەم شیعرەدا دەڵێت وانییە، ئێمە پێش ئەوەی بوونەوەرێکی خاوەن توخمی جیاواز بین، ئادەمیزادین کە گەورەترین خاڵی کۆکردنەوەی کۆمەڵگای مرۆڤایەتییەو ئەم ئاماژەش ئاوکردنە بە ئاگری کێشەکانی نێوانیاندا، مەگەر رۆژ ناپرسێت کوان هاوڕێیانی گیانیی؟ پێش ئەوەی ئێمە بەریەککەوتنی فیزیکییمان هەبێت ئەوا بەرکەوتنی گیانیمان لەگەڵ یەك هەیە، بە دڵنیاییەوە بوونەوەرێکی زۆر پڕ وردەکاریی و ئاڵۆزو پڕ لە نەزانراو و نهێنییە، بۆیە شاعیرێکیش لە دێڕە شیعرێکدا دەڵێت:

(دڵ دەزانێت چی وا لەودیو ئەو دیوارەوە…)

کەواتە وەك چۆن بە دەستلێدان هەست بە جۆری تەنەکان دەکەین، ئاوهاش بە هەستی گیان کەسەکان و شتەکان دەناسینەوە، ئەمەشە کە ئولفەتی راستەقینە وەدی دێنێت.

گەر تەماشای کۆپلەی ژمارە یەك بکەین دەبینین باسی ناسینی دوور دەکات، کە ئەمەش هیچ بەرکەوتنێکی فیزیکیی لەخۆ ناگرێت، ئاماژەی روونی ئەم مەبەستەش لەوەدا دێت دەستنوێژی تیادا ناشکێت بەم بەرکەوتنە گیانییە، بەڵکو گرنگی حەرف و وشە لەم بارەدا رۆڵ دەبینێت بۆ ناساندن و لێکتێگەشتن و سەرەتا هەنگاوی عەشقی راستەقینەی گیانیی کە لەسەر بنەمای لێکحاڵی بوون دادەمەزرێت و

سرووتەکانی ئارامی و بەرزبوونەوەی تێدا بەرپا دەبێت، هەر لەم سێنگەوەیە گرنگی وشەو پیت زەق دەکرێتەوە، کە خاڵی جەوهەریی زانین و گوتەزاو مەعریفەیە، کە لەمبارەشدا ئەم جۆرە لە بەرکەوتن دەستنوێژی تێدا ناشکێت، هەروا ئەمە ڕۆشنییەکە بۆ هەموو ئەو عاشقانەی دەیانەوێت لەسەر بنەمایەکی پتەو کۆشکی خۆشەویستی راستەقینە بنیات بنێن و هەرگیزیش تێیدا خەمگین نەبن.

وشەی (پیاو) کە لە کۆتاییدا هەر کۆپلەیەکدا هاتووە، بە گشتیکردنێکی تایبەتیی تێدایە بۆ هەموو ئەو خوێنەرانەی ئەوە دەفامن کە چ جۆرە پیاوێکە ئاوها وتووێژی لەگەڵدا دەکرێت، ئایا هەموو پیاوێك لە زمانی گیان دەگات و لە دوورەوە دەتوانێت راستییەکان ببینێت و لەگەڵ بەرانبەرەکەیدا بئاخفێت و تێبگات؟

یەکێکی تر لە بەها جوانە نابەرجەستەکانی دنیای مرۆڤ بۆنکردنە، بەڵام چ عەترو ڕیحانەو نێرگزو تیرێژێك دەگاتە ئەو بۆنی عەترەی روحێ، کە لە فیراقدا بۆن و بەرامەی لە دوای خۆی جێدەمێنێت و وەکو یەعقوب بە بۆنی کراسەکەیدا سۆراخی یووسف دەکات و بینایی بۆ دەگەڕێتەوە، جا کۆپلەی دووش بە چەشنی کۆپلەی یەك: هەر لە دوورەوەیە، موگناتیسی گیانەکان یەکتر کەمەندکێش دەکەن کاتێك هەڵگری هەمان سیفاتی جوانی هاوبەش و لێکحاڵی بوونن، لە یەکەمیاندا (لەدوورەوە.....ناسین....حەرفی دەستنوێژ) هاتبوو، ئەوا لە دووەمدا (هەر لە دوورەوە....شوشەی بۆن.....نەزیفی روح) دێت، چەند جوانە ئەم لەمسە باڵایەی گیان کە وجودی ئادەمیزادو تۆوی بنەچەی بوونی لەخۆگرتووە لە دوو کۆپلەی سەرەتادا کە دەرگای زێڕینی رازاوە بە یاقوت و گەوهەری شیعرەکەمان لەسەر واڵا دەکات، ئەمە لە کاتێکدایە زۆربەی گیانەکانی تر لە تەپوتۆزو دوکەڵدا چاویان ڕیپۆقی گرتووە و گوێکانیان پڕ شەمع و گەرووشیان گیراو بە قرخەی کۆکەرەش و دەردەکۆپان، ئەمە چ زەمەنێکە وا مرۆڤەکان بەیەك نامۆ بوون، لاشەکان بۆ سەرو بۆ گیان کە بەیەکدەگەن سڵاوێکی وشك لەیەك دەکەن، دەڵێی بەرهەمە بێتامەکانی خانووە پلاستیکییەکانە کە جیینا تەکانیان دەسکاریی کراوەو وەکو زۆربەی مرۆڤەکان هەڵخەڵەتێنن و لە دەرەوە جوان و لە ناوەوە بێتام، ئەمە تەوەرەی سەرەکی ئەم شیعرەی هەڵەبجەییە کە داهێنەرانەو بوێرانە بەدوای حەقیقەتی رەسەنایەتی بووندا دەگەڕێت کە لە پرس و سیمبوڵ و وێنە شیعرییەکاندا هونەرمەندانە داڕێژراون، بوونێك هەرگیز ناتوانرێت تیایدا چەپڵە بەدەستێك لێبدرێت.

بەڵام لە کۆپلەی سێدا کە بەر فیزیکی لەش و بەشێکی ئەندامی مرۆڤ دەکەوین کە بۆ نموونە (تاڵێکی پرچ)ی بۆ بەکارهێنراوە، ئەوا دەگەینە ئەو بەرەنجامەی کە ئەگەر ئەم عەشقە بێگیانە لەسەر هیچ

بنەمایەکی ئەنتۆلۆژی و نۆلیج دانەمەزرا بێت و پەلی نەهاویشتبێ بۆ ئەودیوی فیزیك، ئەوا دەبێتە درۆو هیچ لێک نزیکبوونەوەیەکی گیانیی پەرە بەو تەواوکارییە نادات لە پەیوەندییە مرۆییەکاندا بۆ بەردەوامییەکی ئەرێنی و سەرکەوتوو، رەنگە لەبەر ئەم هۆکارەێ بێت ئارتۆر رامبۆی شاعیری فەرەنسایی بە پێی ڤێلیرین ی هاوڕێی شاعیری دەڵێت: ئایا هیچ کۆلکەیەکی هاوبەش هەیە تۆو هاوژینەکەت بەیەکەوە ببەستێتەوە؟

لە کۆتاییدا ئەگەر فیراقی گەردوونیی دوماهی بە هەموو پەیوەندییەکان بهێنێت، ئەوا حوزنێکی تر بۆ رازەکانی شاعیر زیاتر دەبێت کاتێك ئەو پیاوەی لە کۆتایی هەر کۆپلەیەکدا هاتووە وەکو خەونێکی سەحەر زوو دەڕەوێتەوەو بزر دەبێت، کەواتە ئەگەر لەناو وەرزەکاندا تەنیا پاییز ئەو وەرزە بێت کە حەشری هەڵوەرینی گەڵاکانی تیادەکرێت، کەچی نەسلی ئەو پیاوە زۆر جۆرێکی جیاوازترە لە هەموو دوورکەوتنەوەو غەریبییەکان، فیراقێك بە باڵا دوردرابێت.. یان دۆزینەوەیەکی هەتاهەتایی و ئاوێتەبوونێکی تەواوی ئەو دوو گیانە بێت..

چ شاعیرێکی ترتان بینیوە ئەم تەوەرە گرنگە بەزمانی شیعر ئابەم جۆرە مامەڵە لەگەڵدا بکات و ئاوها تێکەڵی بکات لە مانا بەرزەکان و پیتە فەرامۆشکراوەکان و وێنە دەگمەنە تازەکان، ئیتر چ پێویست دەکات خۆمان لەو زۆرانەوە بگلێنین کە هەریەك لە پیاو و ئافرەت شیرو تیر لەیەکتر بسوون و سەرکێنەی بەردەوامی یەکتر بکەن و تا کار دەگاتە شەڕەچەپەلەحانێ و سازکردنی سەرزەمینێکی دۆزەخیی هەر لەم دنیا رووناك و ئاڵ و واڵایەدا بۆ یەکتری!

ڕۆمانی قاوغ… نووسینی: مصطفی خلیفة

قاوغ
ڕۆمان
مصطفی خلیفة

نەجات عەزیز

لەء□ر□بییەوە کردوویەتی بە کوردی

□ بەرگ: دەنگەکان
□ چاپ: یەکەم- ٢٠١٩
□ چاپخانە: کەنەدا
□ تیراژ:
□ نرخ:
□ بڵاوکار: ناوەندی دەنگەکان- بۆ چاپ و بڵاوکردنەوە

بۆخوێند□ن□و□ی ئ□م □□م□انە کلیکی ئێر□ بکەن ....

ئەمەریکا دۆست و دژمنی نیە . بەرژەوەندی هەیە ... شوان محەمەد

وەك دەلین سیاسەت لە یاری دەچێت . واتە لە نیوان دو تیپی رکابەر روئەدات . ئەمەریکا هەر سەردەمە و لایەنێك ولاَتێك بە مونافیس و تەحەداکەری خۆی و جیهان دەزانیت و لەبەرامبەری رادەوەستیَ‌ت . بەرژەوەندی و بەردەوامی و بەرزبونەوەی ئابوریەکەی و هەیمەنەی خۆی پیوە دەبەستێت . بە هێزی خۆی و سەرۆکایەتی جیهان پێشانی هەمو جیهان ئەدات ..

بەهیز و براوە ئەبیت ئەبیت تەرەفیکی هەبیت بۆ دۆران و ئیعترافکردن بە و هەیمەنەیە . بەئەگەریکی زۆر بچوك . ئەگەر مانەوەی ئیران لەبەرژەوەندی دۆلارو کابینەکەی ترەمپ بیت . ئەم کابینەیە دەمینیتەوە . بەلام لە کابینەی داهاتو کە یاسای ئەمەریکا ریگەی سیهەم جار نادات . کەوتنی ئیران ئەگەری زۆر ی هەیە . مەگەر جەنگی جیهانی . یان کارەساتی گەورەی سرشتی . یان هەر روداویکی لەرادە بەدەر و ئەمەریکا بەرەو شکست بەرێت .

ئەگەر ترەمپ ئیران نەروخێنێت ..

ئەم ئەزمونەمان لە بوشی باوك بینی . خەلکی ئەمەریکا و بانکە

جیهانیەکان و ولاتانی خۆرهەلات لێی قبول ناکەن . بوشی باوك بەلینی روخانی عیراقی بە خەلکی ئەمەریکا دا و کورەکەی وەك تەواو کەری کابینەکەی پێشانی جیهاندا و خەلکیش پشتگیریان کرد . ئەویش عیراق و بەعسی لە بن دەرهینا و بەو وازیە 8 سالی بەری کرد ..
ئەم یاریە سیاسیە گەورانە هەموی بە هیزی دۆلار ئەنجام ئەدرێت . ئەمەریکا لەپال هەمو یاریەکدا حسابی ئەوە دەکات بە ملیار دۆلاریشی دەسکەویت و لە یاریەکەش سەرکەوتو بیت ..

بۆنمونە ئیستای ئیران . ئەمەریکا دەتوانیت لەماوەی چەند سەعاتیك ئیران بەرەو روخان بەریت . وەك لە چەند سەعاتیکدا عیراقی توشی شەلەل کرد . بەلام بۆچی ئەمە ناکات ..
لە نوسینی هەفتەی پیشوی ریگا باسی ئەوەم کردوە . ئەگەر ئەمەریکا بەپەلە داخلی شەری ئیران بیت . دۆلار دائەبەزیت و ئابوریە شەخسیەکەی ترەمپیش ئیفلاس دەکات .

نەك پەلەی نیە . بەلکو ئیران دەکاتە وەرەقەیەکی فشار بۆسەر خلیج و زۆربەی ئەو ولاتانی دژی ئیرانە و ئەمەریکا سەرانەی لی ئەسەنیت . بۆ ئەوەی کاتی لیدانی ئیران نەك دۆلار دابەزێت . بەلکو ئابوریی ئەمەریکاش بەرز دەکاتەوە ..
ئەم بابەتە هیشتا زۆری ماوە .. مەگەر ولاتیکی وەك روسیا یان چین راستەوخۆ لەگەل ئیران لە ئەمەریکا بدات . ئەوکات یەکیکیان پیشدەخات و ئەویتر هەر بۆ مسۆگەر کردنی کابینەی دوەم دەهیلیتەوە . وەك کەوتنی ئەفغانستان و . دواتر عیراق ..

ئیمامی علی لەسەر زەوی بیت . ئەمەریکا ئیران دەخات .. مێژوی جەنگە جیهانیەکان و شەرەکانی ناوچەکە سەلماندویانە . هەمیشە ئیران تەرەفی ئەساسی شەرەکان بوە و بە کەوتنی ئیران کۆتایی هاتوە .. جەنگی یەکەم . دوەم . سەفەوی . عوسمانی … تا دەگاتە شەری ئیسلام .. هەر ئیران دواجار کەوتوە ..
ئەم گەمە سیاسیە . مێژوی سیاسی حوکمرانی و ئابوری ئەمەریکای پێکهێناوە و هەر بەردەوامیش دەبێت .

گەندەڵی لە عێراق و هەرێمی کوردستان 785 ملیار دۆلار تێدەپەڕێنێت … شوانە حەسەن ابوبکر

گەندەڵی سیاسی بریتی لە دەستکاریکردنی ڕێنمای و یاسا و دامەزراوە دەستورییەکان لە لایەن ئەو بڕیار بەدەستە سیاسیانەی کە بە خراپی سود لە پێگەی خۆیان وەرئەگرن ،بۆ پاراستن و هێشتنەوەی دەسەڵات و سەروەت وسامانیان .
کارێکی زۆر سروشتییە کە بیر لە هەڵبژاردن بکرێتەوە کاتێک باس لە گەندەڵی سیاسی ئەکەین . بەمەبەستی ئاڵ و گۆڕ کردنی دەسەڵاتداران لە پێگەو پۆستەکانیان ، وەک ڕێکارێک بۆ بەرەنگاربونەوەی گەندەڵی سیاسی .

بەڵام لە و وڵاتانەی کە خاوەن دامەزراوەو دەزگای یاسایی و دیموکراتی نین دەرکەوتووە کە ئەنجامدانی هەڵبژاردن هیچ کاریگەرییەکی ئەوتۆ ناکاتە سەر کەمکردنەوەی ئاستی گەندەڵی تێیدا دەتوانین هەرێمی کوردستانیش وەکوو نمونەیەکی دیار و بەرچاو ببینین .

بەداخەوە لە هەرێمی کوردستانیش بەهۆی دەسەڵاتی حیزب گەری یەکێتی و پارتیەوە گەندەڵی بەشێوازێکی فراوان بونی هەیەو چەندان شێوازی تریش هەن کە لەهەوڵە دان بۆ بنبڕکردنیان بەڵام کارێکی ئەستەمە چونکە تەواوی دام و دەزگاکان کۆنترۆڵ کراون لەژێر دەسەڵاتی خێزاندان لەهەردوو زۆنی سەوز و زەرد . ئەمساڵیش لە ڕیزبەندی وڵاتە گەندەڵەکان لەسەر ئاستی جیهان عێراق و هەرێمی کوردستان لە پلەی حەوتەمدایە لە دوای هەر یەک لە وڵاتەکانی سۆماڵ ، باشوری سودان، سوریا ، ئەفغانستان ، یەمەن ، کۆریای باکور.لەم چەند ڕۆژەی ڕابردودا ناوەندی عێراقی بۆ لێکۆڵینەوەو شیکاریە سیاسیەکان، ئاشکرایکردوە کە قەبارەی گەندەڵی لەعێراق و هەرێمی کوردستاندا گەیشتۆتە زیاتر لە 785 ملیار دۆلار دەشێت، هەوڵەکانی ڕوبەڕوبونەوەی گەندەڵی لە لایەن حکومەتەکەی عادل عەبدولمەهدی-ەوە توشی بنبەست بوە بەهۆی ئەو ئاستەنگی و ڕێگریانەی حیزبە سیاسیەکان و میلیشیاکانیان دروستیان کردوە.

بە پێی ڕاپۆرتێکی ناوەندی عێراقی بۆ لێکۆڵینەوەو شیکاریە سیاسیەکان (ICPAR)، "هەمان ئەو حیزب و هاوپەیمانیە سیاسیانەی کە لە 2003 ەوە حکومەتە یەك لەدوای یەکەکانی عێراقیان دروست کردوەو متمانەشیان بە عادل عەبدولمەهدی و کابینەکەی بەخشیوە لە ئێستادا کەوتونەتە هەڵپەی بەدیهێنانی بەرژەوەندیە تایبەتی و حیزبیەکانی خۆیان و بۆ ئەو مەبەستەش فشارەکانیان چڕکردۆتەوە لەسەر کابینەکەی عەبدولمەهدی".

ڕاپۆرتەکەی (ICPAR)، کە لە لایەن محەمەد حسێن یەکێك لە توێژەرانی ناوەندەکەوە ئامادەکراوە، لە زاری کۆمەڵێك سەرچاوەو بەڵگەنامەی فەرمیەوە، ئەوەی ڕونکردۆتەوە کە هەر هەمان ئەم حیزب و لایەنە سیاسیانە لە نێوان ساڵانی 2003 و 2019 دا بە بەهای زیاتر لە 801 ملیار دۆلار گەندەڵیان ئەنجامداوەو زیانیان بە سامانی گشتی عێراق و هەرێمی کوردستان گەیاندوە، ئەمەش لە ڕێگای کۆمەڵێك فێڵ و میکانیزمی دارایی و ئیداریی جایاجیاوە وەك پڕۆژەی وەهمی، دزین و بەقاچاخبردنی نەوت، هەبونی زیاتر لە یەك ملیۆن و 100 هەزار فەرمانبەرو موچەخۆری بندیوار لەهەردو حکومەتی بەغداو هەولێر.

ناوەندی عێراقی بۆ لێکۆڵینەوەو شیکاریە سیاسیەکان دەزگایەکی سەربەخۆی توێژینەوەی سیاسی و ئابوریە و لە لایەن کۆمەڵێك توێژەری عێراقی و بیانی-ەوە ئەمساڵ دامەزرا.

گەندەڵی چەندین چالاکی جۆراو جۆر ئەگرێتەوە لەوانە(بەرتیل ، دزی کردن لە ماڵی گشتی) ، بە پێی بڕی ئەو پارەیەی کە دەدزرێت یاخود بە پێی ئەو سێکتەرەی کە تێیدا ڕوودەدات گەندەڵی پۆلێن ئەکرێت بۆ :

گەندەڵی گەورە (Grand Corruption) ،

گەندەڵی بچووک (Corruption Petty)

گەندەڵی گەورە مانای چییە : گەندەڵی گەورە بریتییە لە خراپ بەکارهێنانی دەسەڵاتی باڵا (واتە لە ئاستێکی بەرزی بەرپرسیارێتیدا) بۆ بەدەستخستنی دەسکەوت بۆ کەمینەیەک لە سەر حسابی زۆرینە ، ئەم جۆرە لە گەندەڵی بەشێوەیەکی بەربڵاو زیان بە تاکەکان و بە کۆمەڵگەش ئەگەیەنێت .گەندەڵی بچوک : بریتییە لە خراپ بەکارهێنانی دەسەڵات لەلایەن فەرمانبەرانی حکومییەوە بەشێوەیەکی ڕۆژانە لە کاتی بەریەککەوتنیان لەگەڵ هاووڵاتی ئاسایی ، بۆ بەدەست هێنانی خزمەتگوزارییە گشتییەکان ی وەک تەندروستی و خوێندن و ئاو وکارەبا لەگەڵ بەدەستهێنانی پێداویستییە

سەرەکییەکانی ژیان .

ڕۆژنامەنووس: شوانە حەسەن ابوبکر

ئەو پـــــرتەو بەڵێیەت لەچیە؟ ... عەباس ئیسماعیل حەمەد

کوردستان 4-2-2015

سەراسەی بانیم لەمەگرە چیدی!
خۆت مەگرمخەنە ئیدی!
بەرەوە سەر عەرز!
خۆت لەنەگێڕە!
ئەمن نەبام،
تۆ نەدەبووی!
کەڵەبابی سەربارەدارە نی
وەرەوە خوارێ!

تۆ کۆتایی سەرەتایەکی
چەقت بەستووە.
تۆ تابلۆیەکی سەرەخەرەی!

من بیر نەکەمەوە، ئەتو ئەو زمانەی لە کەندەرێ دینی؟
من کتێبەکان دەنووسمەوە!
تۆ بازدەدەیتە نەودێڕەکان.

من هەگبەی پەوەرەکانم بەتوو دەسپێرم، نەک خۆم.
تۆ وێنەیەکی ئەودیوی منی.
با تۆ بابیت یان لەگەڵدا بیت،
هێشتا نەتتوانیوە ببی بەیەک
من هەر لەوەت دەتهەلمەوە.
دەزانم دەگەیت بەوە،
دەستت دەگا بەوە،

بەڵام نەک ئەو ئەوێیەی من لەوێم!

ئەتوو دەبی بە بیر لە مندا
ناتوانی ببی بە زمان!
یا زەمەنەکانم دەستکاری بکەیتو ببی بە کردار.
ئەتوو:
بیرم،
زمانم،
کردارم دەهۆنیتەوە،
دەبی بە دەق،
لەنێو دێڕەکانمدا سەرهەڵدێنی
هێشتا نابیت بە قسە.
چونکە من نەبم تۆ نابیت!

تۆ ئەودیوی منی، من دیوەکەی تر
تۆ پیرۆزی منی، تۆ بیری،
تۆ لەمنی!
تۆ جیامدەکەیتەوە لەوانی دی.
تۆ لە روخسارمدا دەبیندرێی،
بە ئادگارمدا دەردەکەوی:
من ئەو نیمو منم،
لە خۆم نەبێ،
لە تۆ نەبێ،
لە چی دی ناچم.

بێ هودەیە، لێگەڕێ!
وازبهێنە!
هەوڵیش بدەی
پەلکێشی ناو تۆ نابم،
من لە ناوەوەم، تۆ لەدەرەوەی.

من خۆم چم!()
□□ □ە□ڵ□.
□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□ □!().
تۆ هەر لە خۆم دەچیت□،
وێنەکەی ئەو دیوی منیت!

سەرقاڵم بە تۆ

نەک هێندە بەخۆم.
من نەبم، تۆ نیت!
تۆش نەبی
لە مۆنۆمێنت،
لە پەیکەری سەر سەک□ یەک دەچم،
نە بە بارا نێ زیندود□ بمەوە،
نە بەرەو نەقی سەردا نێ،
نە ب□ نزا،
نە بەگریا نێ،
نە لەگەڵ ه□ ناسەش دێمەوە!

تۆ هی من نیت
تۆ لەمنی!
تۆ هەردەمێ ر□ نگێکی
تۆ د□ نگی.

تا من بیر نەکەمەوە
نەتکەم بە وێنە،
نەتکەم بە ئاواز،
تۆ لەدەرەوەی سنورەکا نی!
من لێرەم،
تۆ لەوێی.

تۆ بووی بەبار
لەمندا،
لەناخمدا،
لەبیرمدا.
نە بەبێی تۆ هەڵدەکەم
نەتۆش بێی من ئەوی تری!

مردن تۆ داتهێناوە!
من تۆ.
تۆ ئەهرێمەنت داهێنا
من ئەهرۆمزدا!
من خەون، گەڕان بەناو ئۆقرەیی ئەبەدیدا
گەڕان بەناو ناخی خۆمدا
هەڵاتن لەدەست تۆ.

تۆ دەبیت بە وەهم،
بە گێرە.
تۆ بە وشەوە دەنووسێیت،
هەندێ جار دەبی بە مانا
جاروبار لێم هەڵدەگەڕێیتەوە،
دەبیت بە رەهەندەکەی ئەودیو.
لەوەتەی من هەم
لە ئەزەلەوە
منو تۆ کێشمەکێشمما نە
لەسەر تۆ، لەسەر من!
من چم؟ یا تۆ چی؟

لە یەکەم تەقینەوە
من سەرەتاو کۆتا
یا تۆ کۆتاو سەرەتایت؟
من وزەبووم؟ تۆ بوویت بە مادە؟
یا من ماددە بووم؟ تۆ خۆت کرد بە وزە؟

لێم عەیانە:
من وزەم،
من ماددەم،
من سەرەتام
کۆتا بەدەست خۆمە
نەک بە دەست تۆ.
من چم،(*) ئەتوو وەنی.
من ئێرەم،
من لێرەم
من ئێستاکەم
تۆ دووای ئەوی
من هەوکانەم،
تۆ هێشتا نی.

من نە بامو نە لەگەڵیشدام
من کەس زەفەرم پێ نابا
دەتگۆڕن، خۆت لێدەگۆڕێ
من هەر وەک خۆمم ئەمن
من لە ناوەوەم.
تۆ لەوێندەرێ نی.

تۆ لە□وانی دی ناچی
تۆ، هە□رجارە□ ڕە□نگە□کی
دە□نگە□کی
ئە□وانیش وە□ک خۆ□یانن
ڕە□نگە□کن
دە□نگە□کن
هیچتان لە□ هیچتان ناچن
ئە□گە□ر ئە□وان نە□بن
ئە□وە□ چ(*) نین.

” هە□ستیدە□رروونم قسە□ی زمانم…”
زە□ر لە□یە□ک نزیکن دە□زانم! (**)

(سوید 22-6-2019)

عە□باس ئیسماعیل حە□مە□د

. . . .
. . . .

() (□) □□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□□□□ *Entity, Being*
□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□.(*) دە□□ی یە□کە□م لە□ گە□ڕانیە□کی کوردی وە□رگیراوە□،
دە□□ی دووە□میش هە□ر هی ئە□وە□یە□، خە□ی دە□ستکاری خە□ی کردووە□.

تە□وقیتی سە□ردانی سە□رە□کی حوکمە□تی هە□رە□می کوردستان بە□ تورکیا … لوقمان ئابە□اخی

لە□دوای شکستی ئاکە□پە□ لە□ هە□لبژاردنی یە□کە□می شارە□وانیە□کاندا لە□ شارە□ گە□ورە□کانی تورکیادا، ئاکە□پە□ توشی شە□ژاوی و پە□شە□کاویە□کی زە□ر بوە□ و یە□کە□م هە□نگاویان پوچە□□کردنە□وە□ی هە□□بژاردنە□کە□ بو کە□ بە□یان چوە□ سە□ر.
لە□و □□ژە□وە□ ئە□ردە□گان و حیزبە□کە□ی بە□وچان لە□ هە□وە□ی ئە□وە□دان کە□

هەڵبژاردنەکەی دوهەم جار ببەنەوە چونکە ئەوان باش ئەزانن کە ئەنجامی ئەو هەڵبژاردنانە، پێوەرن بۆ هەڵبژاردنی سەرتاسەری تورکیا.
ئەردۆگان و حیزبەکەی هەمو توانا و وزەکان یان خستەتە گەڕ بۆ بردنەوەی ئیستەنبوڵ چونکە ئەو شارە زۆر بایەخدارە لە ڕوی ئابوری و سیاسیەوە و ١٦ ساڵە بەدەست ئاکەپەوە یە. ئەردۆگان هەمیشە وتویەتی:"ئەوەی ئیستەنبوڵ بباتەوە، هەڵبژاردنی گشتیش دەباتەوە".
هەوڵەکان لە هەمو بوارێکدا بون و لە ناوەوە و لە دەرەوەی تورکیادا ئەو هەوڵانە چڕکراونەتەوە. سەردانەکەی سەرۆکی نوێی حوکمەتی هەرێمیش، نێچیرڤان بەرزانی، خزمەتێکی زۆر بە ئاکەپە دەگەیەنێت بە ئەم هەڵبژاردنەی دوهەم کە لە ٢٠١٩ /٢٣/٦ دەکرێتەوە.
نمونەی ئەو هەوڵانە ڕێگەدانی پارێزەرەکانی بە سەردانی سەرۆکی پێشوی پەکەکە، عەبدوڵا ئوچ ئالان، هێرشکردنە سەر باشوری کوردستان بە بیانوی لە ناوبردنی پەکەکە، وتارە ئاگرینەکانی ئەردۆگان خۆیەتی و یاریکردنیەتی بە سۆزی تورکە ناسیۆنالیستە ڕاستڕەوەکان.

سەردانی حوکمەتی هەرێمی کوردستان، نێچیرڤان بەرزانی، بۆ تورکیا و پێشوازیکردنی لەلایەن سەرۆکی ئاکەپەوە، ڕەجەب تەیب ئەردۆگان، هەر بەشێکن لەو هەوڵانەی ئەردۆگان و ئەم سەردانە سەرکەوتنێکی سیاسی بەرچاو بۆ ئەردۆگان، حیزبەکەی و بۆ تورکیا تۆماردەکات لەبەر ئەم هۆیانەی خوارەوە:
١- ئەردۆگان لە هەڵبژردنەوەی ٢٠١٩ /٢٣/٦ دا پێویستی بە دەنگی کوردەکان هەیە و ئەم سەردانەی نێچیرڤان بەرزانی بەکاردەهێنێت بۆ ڕاکێشانی سۆزی کوردەکان بەئەوەی دەنگ بدەن بە حیزبەکەی ئەردۆگان.
٢- بە کۆمەڵگای نێودەوڵەتی ئەڵێت من پەیوەندیم لەگەڵ ئەو کوردانە باشە کە "بە تیرۆریست" حسابیان ناکەم. دیارە لەمەدا مەبەستی ئەوەیە بڵێت کە پەکەکە تیرۆریستە. سەیر لەوەدایە کە دەزگای موخابەراتی حوکمەتەکەی ئەردۆگان، میت، وە بەرپرسە باڵاکانی حوکمەتەکەی ئەردۆگان چەندین جار لەگەڵ سەرانی پەکەکەدا کۆبونەتەوە و مفاوەزاتیان لەگەڵ کردون . بەڵام هەمو جارێکیش درۆیان کردوە و ڕێزیان لە گفت و بەڵێنەکانیان نەگرتوە و بە مەبەستی ئاشتی مفاوەزاتیان نەکردوە.

٣- نێچیرڤان بەرزانی جێگری سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستان کە حیزبی سەرکەوتوە لە هەڵبژاردنەکانی هەرێمدا و سەرۆکی نوێی حوکمەتی هەرێمە، لەڕێوە ئەردۆگان وەبیری سەرۆکی پارتی ئەهێنێتەوە کە نێچیرڤان بەرزانی لەلایەن ئەوەوە پشتگیری تەواوی لێدەکرێت و

هەر ئەويشى لا پەسەندتر بو لە سەرۆكى پێشوى حوكمەتى هەرێم. لەرەوە ئەيەوێت ئەو مونافەسەيەى نێوان نێچيرڤان و مەسرور بەرزانى زياتر بكات و جيوازيەكانى نێوانيان گەورەتر بكات، ئەو لەرەشدا سياسەتى “پەرت كە و زاڵ بە” بە بنەماڵەى بەرزانيش بەكاردەهێنێت.

٤- مانايەكى ترى ئەم سەردانە ئەوەيە كە سەرۆكى حوكمەتى هەرێمى كوردستان لە جياتى وەرگرتنى هەڵوێست بەرامبەر هێرشە داگيركاريەى ئێستاى سوپاى توركيا بۆ باشورى كوردستان و بەرگريكردن لە كوردستان، سەردانى داگيركەرئەكات. ئەردۆگان وەكو سەركردەيەكى بەهێز خۆى دەرئەخات كە لەلايەكەوە سەرۆكى هەريمى كوردستان بە كەسێكى لاواز، بێدەسەڵات و بێ هەڵوێست وێنادەكات بۆ خەڵكى توركيا و بە خەڵكى كوردستان لەلايەكى تريشەوە بە هيواييەكى زۆر لە دژى هەمو كورد دروست ئەكات و ئەو هەستى خۆبەكەمزانينەى كە دوژمنانى كورد لە ناو تاكى كورد دروستيان كردوە، بەهێزترئەكات تيايا ندا لە ڕێى بێهەڵوێستى و بێدەنگى سەرۆكى حوكمەتى هەرێمەوە كە خەڵكى كوردستان هيوايان پێى بوە. لەرەوە ئەو پەيامە خەڵكى هەمو كوردستان بە گشتى و خەڵكى باشورى كوردستان بەتابەتى ئەنێرێت كە نێچيرڤان بە هەمان شيوەى بەڕێوەبردنەكەى كە سەرۆكوزيران بوە، سەرۆكايەتى هەرێميش بەڕێوە دەبات. ئەو شێوەيەش ڕازيكردنى توركيايە و بەردەوامبونە لە بەخشينى سامانى نيشتمانى كوردستان بە توركيا.

٧- لە لايەكى تريشەوە، سەردانەكەى نێچيرڤان بارزانى لەم كاتەدا وەك شەڕى دەرونى بەكاردەهێنێت دژ بە گەريلاكانى پەكەكە كە هەوڵێكە بۆ ڕوخاندنى ورەى گەريلاكان.
٨- هەڵبەتە ئەم سەردانە خاڵى نيە لە بەسەركردنەوەى سەفقەكانى نێوانيان و پلان دانان بە گوێرەى ئەم بارودۆخە نوێيە.
٩- لەم سەردانەشدا، ئەردۆگان و حوكمەتەكەى هەمو ئەو شتانە لە نێچيرڤان بارزانى داوائەكەن كە ئەوان چاوەڕوانن بۆيان بكرێت وە لە بڕێ كەمتريشى لێ قبوڵناكەن.
شايانى وتنە كە ئەردۆگان، سەرۆكى پێشوى هەرێمى كوردستانيشى بەكارهێناوە بۆ ڕاكێشانى سۆزى كوردەكان و بۆ بەدەستهێنانى دەنگى كوردەكان لە هەڵبژاردنەكانى پێشوى توركيادا.

بەڵام ئەردۆگان خۆيشى دڵنيا نيە كە ئەمجارە بتوانێت ئەستەنبول بباتەوە چونكە لە ڕۆژانى پێش هەڵبژاردنى يەكەم هەڵبژاردنى شارەوانيەكانى ٣١/٣/ ٢٠١٩ دا، ئەردۆگان لە ماوەى ٥٠ ڕۆژدا لە سەرتاسەر توركيادا بەشدارى ١٠٢ كۆبونەوەى جەماوەرى كرد. بەلام لە

دوای ئەو هەڵبژاردنەوە تا ئەم چەند ڕۆژەی پێشو ئەردۆگان بێدەنگەی لێکردبو وە بە پێی هەواڵی ڕۆژنامەکانی ناو تورکیا، ئ□رد□گان پلانی سەردانی تەنها چوار ناوچەی ئیستەنبوڵی هەیە لە ڕۆژی یەکشەمەی داهاتودا ڕۆژی هەڵبژاردنی دوهەمە، چونکە ترسی د□□اندنی هەیە و نایەوێت ئەو ڕوی ئەو دۆڕاندنەبێت بۆ ئەوەی بە لاواز و شکستخواردو دەرنەکەوێت و بۆ هەڵبژاردنە سەرتاسەریە گشتیەکەی داهاتوی تورکیا، ناو و وێنەی ئەو نەلکێنرێت دۆڕاندنی هەڵبژاردنەکە و بەشکستەکەی ئەمجارەی ئیستەنبو□و□، کە بەپێی شیکردنەوە و قسەی چاودێرە سیاسیەکان بە دور نازانرێت.

بۆستن- ٦/٢٠/ ٢٠١٩

خەونی ژێ … سەردار جاف

ڕۆژێ ڕچین ،
ڕێی پێگرتین ، دەروازەکانی کڵۆمدا
خۆری لە کونجێدا توند کرد
پەنجەی سەرکیُش بوونی تەزاند
کڵۆکڵۆ کڕێوەی دەم
خەونەکانمانی گلۆری مێژوو کرد و
تاریکستانی تەمەنی لە هەناومانا داباراند
لە کەناڵی کێلەوە دێم
دەم و قەپۆزی هیتلەرم داکوتاوە
چەنەم لە دەریای بێسیمی روحم دەڕوا و
لە دوورگەی باڵامۆری دا
وا ئ□خزنی هێور بوونی روح جێدێڵێ
ئەوە □□زی نیشتیمانی ئەوینان بوو
ماین هەر خۆی لێم هەڵدەسوو
تەڕ تەڕ ڕادەستی ئیشق بووم
بە سەر ژەمە ئاسنی ئاڵتونی و شینا هەڵدەفڕم
تك تك ئاوی ماین دەتكێ
لە گاردمۆین
لێوەکانم لە پێ دەشتی دەستەکانتا فێری حەزی ڕاکشان بوو

فرۆگنەرێ
بووە بۆنی یەکەم ژوان
کێڵگەی بەراوی ویستێکمان
شانێلی چاوەکانی من
بە سەر گەڵای پەنجەکانتا
چێژی ئەوینی کردووە
گۆستافی نوێم
ڕۆژی ئاوا گوڵ و بۆنێ
لە نێو باڵەخانەی نۆرووەی دا دەچێنم
تەمەنی دی
دەکەمە ئاکیرشۆسێك و
ئەم نیگایە ،
ئەم ژووان و بەڵای ئەوێ و جوانی ئێرە
هەموو گوناهی ڕابردووی وەراندووە
لە ترۆپکی بیری ئەوا
مرۆڤ ڕێگای ڕەوتی ئەم ژینەی بڕیوە
لە نێو فیگڵاند
بە رووتبوونەوەی ئادەمی
سەراسیمای زۆرانبازین
لە پەڕاوە شڕەکەی بەر باخەڵمدا
هەرەمی ژینی مرۆڤان
هەنگاو هەنگاو ترپەی ڕێی دێ و
لە ناخی من ژن و دڵم
بۆ بەردەوامی تەمەن
سەوداسەری جریتبازین
یادی ڕۆژی نیشتیمانی ئاشقبوونمان
هەموو شەوانێکی پایتەخت
بە ستوونی کارل یۆ هانسی لای تۆوە
فڕینی لێو
ماچی جوان و بیرەوەری
دەبنە ئاڵای ڕەنگاو ڕەنگ و
هەڵدەواسرێن
من هاکۆنی سەردەمێکم
قەڵای ئەوین بەسەرشانی ڕۆلەر کۆستەر دەنێرم و
دێنە هەبوون
ئەو نوێژانەی دامان بەستن
هەرگیز نامرێن

سەردار جاف
ئەڵمانیا

2019 / 6 / 23

تـــاقیکردنەوەیەکی چێژبەخـــش..
نوسینی /عماد یونس

وەرگێڕانی لەعەرەبییەوە/ فەرهاد ئەحمەد بەرزنجی

ئیلیانا بەیانیباشی لەباپیرەی کردو پێیوت: باپیره،حەزدەکەم موگناتیسێك دروستبکەم .هاوکاریم دەکەیت؟؟؟
باپیرەی وتی: بێگومان ! ئەمە کارێکی زۆر گران نییە ،چونکە پێویستی بەهەندێ کەلوپەل هەیە کە لە هەموو ماڵێکدا دەستدەکەون، بزماری درێژ، پارچەیەك وایەری مس و پیلێك. باپیرەبەدەم گفتوگۆوە کەلوپەلەکانی ئامادەکرد.باپیرەو ئیلیانا دەستیانکرد بەتاقیکردنەوەکە.

سەرەتا بەشی ناوەڕاستی وایەرەکەیان نزیك لەیەکەوە ئاڵاند لە بزمارەکەوە ،پاشان هەردو سەرە بەرەڵاکەی وایەرەکەیان هێنا،سەرێکیان لەجەمسەری نێگەتیف وسەرەکەی تریان لەجەمسەری پۆزەتیڤی پیلەکە توندکرد. بینیان کاتێك تەزوی کارەبای پیلەکەبە ناو وایەرەکەداتێدەپەڕێت، بزمارەکە دەبێت بە موگناتیس و هەرپارچە ئاسنێکی لێنزیك بکرایەتەوە ڕایدەکێشا و دەیگرت. کاتێکیش یەکێك لەسەری وایەرەکەیان لەجەمسەری پیلەکە دەکردەوە ،هەموو ئەو پارچە ئاسنانەی کە بە بزمارەکەوە نوسابوون دەکەوتنە خوارەوە. باپیرە کەبینی ئیلیانا بەوتاقیکردنەوەیە زۆر دڵخۆشە،موگناتیسێکی بە دیاری دا بە ئیلیانا.

ڕۆژی دواتر ئیلیانا هاوڕێکانی کۆکردەوەو پێیوتن: سەیرکەن ئێستا چ جادویەك دەکەم! ئیلیانا کۆمەڵێك دەرزی وبزماری لەسەر مێزەك داناو بەشێوەیەکی نهێنی پارچە موگناتیسەکەی لەژێر مێزەکەوە دەجوڵاند. کاتێك هاوڕێکانی دەیانبینی دەرزی و بزمارەکان دەجوڵێنەوە سەرسام

دەبون و دەیانوت: سەیرە ئەمە چۆن ڕوودەدات؟!ئیلیانا بەسەرهاتەکەی بۆگێڕانەوەو پێیوتن: کەباپیرەی چۆن هاوکاریکردووە لەو تاقیکردنەوە چیژبەخشەدا.

ئەم چیرۆکە لەژمارە(260) ی گۆڤاری {پەپولە} بڵاوکراوەتەوە.